

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
MENADŽMENT TURIZMA I SPORTA

KARLA VLAŠIĆ

RAZVOJ CIKLOTURIZMA U GORNJEM MEĐIMURJU

ZAVRŠNI RAD

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU

MENADŽMENT TURIZMA I SPORTA

KARLA VLAŠIĆ

RAZVOJ CIKLOTURIZMA U GORNJEM MEĐIMURJU

DEVELOPMENT OF CYCLING
TOURISM IN UPPER MEĐIMURJE

ZAVRŠNI RAD

Mentorica

dr. sc. Nevenka Breslauer, prof. v. š.

Čakovec, 2019.

SAŽETAK

Međimurska županija svrstava turizam kao treći ključni sektor u razvoju Međimurja. Biciklizam spada među najodrživije oblike sportskih, rekreacijskih i turističkih aktivnosti te donosi mnoge pozitivne rezultate: čuva okoliš, promovira zdrav stil života i koristi jeftin način prijevoza. U razvoju cikloturizma infrastruktura je osnova za privlačenje turista. Cijelo područje Međimurske županije od prometne je važnosti jer se veliki dio Županije nalazi u pograničnom području s Mađarskom i Slovenijom, a Međimursku županiju pokriva mreža od ukupno 583,16 km cesta sa suvremenim kolnikom. Turistička zajednica Međimurske županije glavni je nositelj rutiranja, označavanja i održavanja cikloturističkih ruta u Međimurju. Istraživanje koje je provedeno otkrilo je kako je stav o cikloturizmu u gornjem Međimurju pozitivan (60,3 %) - pozitivno utječe na zdravlje i kvalitetu života, a više od 57 posto ispitanika zadovoljno je biciklističkom infrastrukturuom u gornjem Međimurju. Jedan od ciljeva istraživanja je i povezivanje sjeverne regije električnim biciklima putem sustava za iznajmljivanje, čime će se povezati tri županije - Međimurska, Varaždinska i Koprivničko-križevačka, a predložena će ruta uz pomoć električnih bicikala prolaziti povijesnim i kulturnim interesnim točkama.

Ključne riječi: *Međimurska županija, cikloturizam, biciklističke rute, električni bicikl*

SADRŽAJ

1. UVOD	5
2. CIKLOTURIZAM	6
2.1. Ekonomska održivost cikloturizma	7
2.2. Održivost okoliša	7
2.3. Cikloturistički smještaj kao primaran cikloturistički proizvod.....	8
2.4. Infrastruktura kao osnova	9
2.4.1. Proširenje mreže	10
2.4.2. Biciklistički standardi za kvalitetnu uslugu	10
2.4.3. Biciklizam kao turistički proizvod	11
2.5. Elektrocikloturizam	14
3. SADRŽAJI CIKLOTURA U GORNJEM MEĐIMURJU	15
3.1. Znamenitosti regije	15
3.2. Sportski objekti	18
4. CILJ ISTRAŽIVANJA	21
5. ISTRAŽIVANJE CIKLOTURE GORNJEG MEĐIMURJA	22
5.1. Metoda rada	22
5.2. Uzorak ispitanika	22
5.3. Anketni upitnik	22
6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA	25
7. ZAKLJUČAK	32
LITERATURA	34

1. UVOD

Biciklizam je među najodrživijim oblicima sportskih, rekreacijskih i turističkih aktivnosti, a bicikl je popularno sredstvo za sport i rekreaciju te se koristi kao svakodnevni alternativan način prijevoza. Biciklizam je aktivnost koju prakticira sve veći broj ljudi, bez obzira na dob i društveni položaj. To je oblik blagog rekreacijskog turizma koji donosi mnoge pozitivne rezultate: čuva okoliš, promovira zdrav stil života i koristi jeftin način prijevoza. Zbog dostupnosti i niske cijene bicikala te masovnog korištenja u turizmu, počeo se koristiti kao termin cikloturizam. Cikloturizam je aktivnost putovanja koje uključuje bicikl, a svrha mu je uživanje u prirodnim ljepotama krajolika, kulturnoj baštini i gastronomskim atrakcijama nekog kraja.

Cikloturizam kao tržište sve je popularniji segment održivog turizma. Predmet istraživanja bit će svijest ispitanika o cikloturizmu, a ispitat će se i osobni stavovi prema cikloturizmu, poput utjecaja na zdravlje i kvalitetu života te zadovoljstvo biciklističkom infrastrukturom u gornjem Međimurju. Istraživanjem će se ispitati i stavovi o iznajmljivanju bicikala u gornjem Međimurju, stavovi o subvenciji te najčešćem sredstvu informiranja o cikloturizmu.

Odlična prometna povezanost te geografska raznovrsnost na vrlo malom prostoru od svega 730 kvadratnih kilometara s blagim pitoresknim brežuljcima i riječnim dolinama uz Muru i Dravu u proteklih desetak godina Međimurju omogućuju da postupno gradi poziciju privlačne turističke destinacije. Uz poljoprivredu i poduzetništvo, turizam se nameće kao treći ključni sektor u razvoju Međimurja. U Međimurju se nalazi oko 800 nepokretnih spomenika kulture. Od toga je 500 sakralnih i oko 300 profanih spomenika.

Međimurska županija po površini je najmanja županija u Hrvatskoj i graniči s Mađarskom i Slovenijom. Granica gornjeg i donjeg Međimurja nigdje nije točno definirana, stoga ćemo se fokusirati na najznačajnije točke cikloturizma u gornjem Međimurju: gradove Čakovec i Mursko Središće te općine Sveti Martin na Muri i Štrigova. Gospodarstvo gornjeg Međimurja bazirano je pretežno na prerađivačkoj industriji, s razvijenim djelatnostima poljoprivrede, trgovine i graditeljstva.

2. CIKLOTURIZAM

Cikloturizam je rastuće i značajno turističko tržište koje ima potencijal regionalnim područjima i široj zajednici pružiti niz ekonomskih, socijalnih i ekoloških pogodnosti. Može se smatrati oblikom održivog turizma jer doprinosi smanjenju zagađenja i zagušenja prometom, a i donijeti neke prednosti za sportaše, kao što je bolje zdravlje, ili osobnu valorizaciju putem kulturnih aktivnosti i slobodnog vremena. Također motivira lokalnu zajednicu da štiti okoliš i kulturnu baštinu, pa time potiče i poboljšanje dobrobiti posjećenih zajednica.

Cikloturizam je među najodrživijim oblicima sportskih, rekreacijskih i turističkih aktivnosti. Bicikl je popularno sredstvo za sport i rekreaciju te svakodnevni alternativni način prijevoza. Mnogim zemljama s niskim brojem svakodnevnih biciklista na cestama rekreacijskim i turističkim biciklizmom mogla bi se otvoriti vrata za povećanu vožnju biciklom bez potrebe. Razvojem cikloturizma promovira se razvoj mobilnosti biciklom. Više biciklista stvara povećanu potrebu za ulaganje u izgradnju biciklističke infrastrukture i poboljšanje dostupnih proizvoda. (Chen-An i Hsien-Li, 2017.).

Počeci cikloturizma zabilježeni su u XIX. stoljeću u Velikoj Britaniji, dok su danas najznačajnije destinacije Francuska, Velika Britanija, Austrija, Njemačka i zemlje Beneluxa. Velika stopa rasta cikloturizma primjećuje se u Njemačkoj i Austriji, a u okvirima EU-a u idućih deset godina procjenjuje se rast od 10 %.

Podjela biciklističkih ruta (Pešić, 2016.):

- a) lightweight (minimum opreme i dosta novca, kratko traje)
- b) ultralight (samo neophodna oprema, kratko traje)
- c) fullyloaded (nosi se kompletna oprema, hrana, šator, kuhalo)
- d) expedition (duže ture, često međunarodne, kompletna oprema)
- e) bikepacking (tura preko različitih, često teških terena, kombinacija s trekkingom)
- f) supported (u pratnji motornog vozila koje nosi opremu, uglavnom u organizaciji turističkih agencija)
- g) daytouring (organizirane biciklijade, tematske, s određenim ciljem i svrhom).

2.1. Ekonomska održivost cikloturizma

Prema tumačenju Grantera i njegovih suradnika (2012.), biciklistički turizam može se smatrati ekonomski održivim iz nekoliko razloga. Kako bi se pronašla gospodarska održivost ovog oblika turizma, biciklistički turizam analiziran je na temelju prosječne dnevne potrošnje biciklista.

Privatne investicije i izdaci nisu uključeni, uz iznimku procijenjenih troškova marketinškog turizma, jer je vrlo teško ocijeniti je li, primjerice, obnova soba u hostelu za mlade bicikliste ili druge turiste korist ili ne. Privatna ulaganja u poboljšanje proizvoda za bicikliste također su često jednokratna ulaganja, a općenito se smatraju malim iznosima bez stvarnog značaja u gospodarstvu biciklističkog turizma.

U ovome radu zauzeto je stajalište da turistička tema, iako može biti profitabilna, sama po sebi nije dovoljna osnova za njegovo održavanje i razvoj. Iza toga stava javlja se razmišljanje da odredišta i turističku industriju uvijek treba razmotriti i vidjeti je li novac za razvoj i marketing proizvoda potrošen mudro ili bi bilo korisno pogledati druge teme za odmor te vidjeti raspravu o slobodnom turizmu prema poslovanju turizma.

2.2. Održivost okoliša

Utjecaj turizma na okoliš može se kritizirati s različitih stajališta – bioloških, ekoloških, planiranja i dizajna ili iz političkih razloga.

Društveni se odnos između lokalnih stanovnika i turista ne ispituje jer cikloturizam još uvijek nije prisutan u dovoljnoj količini kako bi predstavljao problem lokalnim stanovnicima - kao što je to slučaj s turistima. Istraživanjem stava biciklističkih turista prema odabranim pitanjima zaštite okoliša definirat će se pitanje ekološke održivosti. Pri odabiru odredišta za odmor najprije se provjerava važnost okruženja, nakon čega se uzima u obzir koliko turisti bicikliranjem pridaju kvaliteti plaža i mora, održavanju prirode čistom te problemima s kanalizacijom.

Procjenjuju se i mišljenja o pitkoj vodi i mjerama za uštedu energije, o sustavima za sortiranje i recikliranje smeća, kao i opsegu i karakteru onečišćenja uzrokovanih cikloturistima te kakav učinak imaju na okoliš. Obilježja cikloturista na selu procjenjuju

se analizom načina na koji se ti turisti ponašaju i koriste prirodom, kamo idu i kakav je utjecaj uzrokovan pukom činjenicom njihove prisutnosti.

Prema tumačenju Simonsena i suradnika (1998.), stupanj zagađenja i utjecaja na okoliš ocjenjuje se na temelju načina prijevoza i onečišćenja koja su uz njega povezana - uključujući prijevoz od i do odredišta za odmor i prijevoz tijekom odmora. Razmatra se izbor smještaja i, gdje je to moguće, onečišćenje i utjecaj na okoliš povezan s različitim oblicima smještaja. Naposljetku, gledamo kako ti turisti raspolažu svojim otpadom.

Masovni turizam 60-ih i 70-ih godina i njegova trajna potražnja za suncem, pijeskom i opuštanjem u devedesetima su zamijenjeni potragom za raznovrsnijim i aktivnijim odmorom. Mnogi od turista u slobodno vrijeme danas žele biti stimulirani, obrazovani i nadahnuti. Putnici mogu putovati sami ili s prijateljima te u većoj mjeri pronaći aktivnosti u koje može biti uključena cijela obitelj. Cikloturizam je odmor koji na mnogo načina zadovoljava ove zahtjeve.

Ne postoje opipljiva očekivanja o tome kako će se razvijati biciklistički turizam, ali se mora pretpostaviti da će broj biciklističkih turista odabrati Međimurje kao svoje odredište, kao i da će se dalje povećavati. S jedne će se strane prema navedenom povećati broj turista, a s druge će porasti tendencija prema rekreaciji na otvorenom.

Turistička industrija ove zahtjeve želi ispuniti razvijanjem različitih turističkih tema - biciklizma, golfa, jedrenja, ribolova, tura u prirodi, i dr.

2.3. Cikloturistički smještaj kao primaran cikloturistički proizvod

Sektor smještaja dio je glavnog cikloturističkog proizvoda. Smještajni centri tradicionalno su aktivni u marketingu, ali ne privlače biciklističke turiste. Nekoliko njih, naročito hotela, ušlo je u suradnju s paketima koji su prodani turistima. Mnogi od smještajnih centara i dalje nastoje razviti različite vrste biciklističkih mjera, kao što su posebne biciklističke police, spremišta, ormarići itd.

Na području Međimurja registrirano je nekoliko vrsta smještaja: hoteli, hosteli, pansion, privatni smještaj, kuća za odmor i sobe za najam. Ukupno na području Međimurske županije evidentirano je 34 objekta koja pružaju mogućnost smještaja.

Glavni kriteriji za smještajne objekte *Bike&bed* su:

- a) prihvata cikloturista za samo jednu noć
- b) sigurna prostorija pod ključem za besplatno ostavljanje bicikala preko noći (po mogućnosti u prizemlju ili podrumu, npr. garaža)
- c) prostor za sušenje odjeće i putne opreme (npr. soba za sušenje, podrum, tavan, sušilica rublja itd.)
- d) bogata ponuda doručka ili mogućnost korištenja kuhinje
- e) podjela ili prodaja karata regije / biciklističkih karata, raspored vožnje za autobus, vlak, trajekt ili zrakoplov
- f) mogućnost korištenja alata za jednostavne popravke
- g) informacije o lokaciji, radnom vremenu i telefonskim brojevima najbližih mehaničara u slučaju većih kvarova.

(Izvor: UdrugaBicikl.<http://www.mojbicikl.hr/bike-bed/meniHR.asp?id=e>)

2.4. Infrastruktura kao osnova

U razvoju cikloturizma infrastruktura je osnova za privlačenje turista. Mogu biti prisutni izuzetno dobri turistički vodiči i najrazvijenije marketinške i strateške akcije, ali bez infrastrukture za bicikliste ne postoji cikloturizam. Najbolji način za promicanje cikloturizma je osiguravanje odgovarajuće infrastrukture.

Ako se biciklisti osjećaju dobro na putu i ne doživljavaju zamjetne probleme, reputacija staze će se brzo širiti. Dobro planirana, kvalitetna te redovito i pažljivo održavana biciklistička infrastruktura čini važan doprinos sigurnosti i udobnosti biciklista.

U praksi odabir najboljeg načina reguliranja vožnje biciklom nije jednostavan zadatak. Opće pravilo trebalo bi biti: bolje infrastrukture od neprikladne i opasne infrastrukture (Innovation Norway, 2016.).

Kada se radi o velikim projektima koji prelaze granice određenih zajednica i kompetencija, mnoge lokalne zajednice imaju tendenciju da im pristupe s rezervacijama. To je najvidljivije u slučaju biciklističkih staza na obali, gdje se neke zajednice zalažu za

rute na lijevoj, a druge na desnoj strani obale. Moguće su i komplikacije vezane uz dogovore o ruti. Neki zagovaraju stazu kojom se vozi neposredno uz obalu, neki su za stazu na nasipu, a neki pored starog korita rijeke ili kanala.

Razumljivo je da svaka lokalna zajednica želi ostvariti vlastitu ideju. Lokalne zajednice koje imaju tendenciju da budu još upornije su one koje već imaju dijelove biciklističkih staza na svom teritoriju. Unatoč potencijalnim neslaganjima i pogledima, zajednički cilj mora biti jedinstvena kontinuirana biciklistička staza koja donosi cikloturizam od početka do kraja rute.

2.4.1. Proširenje mreže

Kada se grade biciklističke veze, put ne smije biti isključivo ograničen na jednu moguću varijantu. Iako je ruta jedinstven turistički proizvod, pojedini dijelovi mogu se raščlaniti u nekoliko varijanti, što također odgovara različitim potrebama različitih tipova biciklista. Obitelji s djecom svakako bi radije imale biciklističke staze i fizički odvojene od drugog prometa. Drugi biciklisti žele se udaljiti od asfaltiranih cesta i možda se popeti na brdo. Zbog toga bi se u mreži trebalo integrirati razne biciklističke veze i ceste. Slučajevi jedne dostupne varijante mogu biti čak i isključeni kod nekih biciklista. Zadovoljstvo jednom varijantom rute, tj. redukcionizam, ne bi trebalo biti konačno rješenje. Smjernica za razmatranje trebala bi biti razmišljanje o budućnosti, kada bi interes cikloturizma mogao porasti, što bi izazvalo potrebu proširenja mreže (Chen-An i Hsien-Li, 2017.).

2.4.2. Biciklistički standardi za kvalitetnu uslugu

Biciklizam je vlastito iskustvo, osobito u regijama u kojima različiti tereni omogućuju sve vrste biciklizma. Isključujući alpski dio, u Sloveniji je biciklizam moguć tijekom cijele godine. Slovenski su standardi značajni za bilo koju specifičnu regiju koja želi biti identificirana i promovirana kao biciklističko odredište.

Standardi za zadovoljavanje želja i potreba turista na biciklu su sljedeći (Simonsen i sur., 1998.):

- a) specijaliziran biciklistički smještaj (biciklistički hoteli, kampovi, turistička gospodarstva)
- b) pristup internetu
- c) sigurno skladište bicikala preko noći
- d) stalak za bicikle ispred objekta
- e) prostor za pohranu prtljage i opreme
- f) mogućnost sušenja odjeće i opreme
- g) alati za popravak bicikala
- h) bogat doručak
- i) paketni ručak
- j) dobro označene biciklističke rute i staze
- k) karte biciklističkih ruta i staza
- l) Bike Information Point
- m) raspored za razne prijevoznike (vlak, autobus...).

2.4.3. Biciklizam kao turistički proizvod

Biciklizam je aktivnost koju prakticira sve veći broj ljudi, bez obzira na dob i društveni položaj. To je oblik blagog rekreacijskog turizma koji donosi mnoge pozitivne rezultate: čuva okoliš, promovira zdrav stil života i koristi jeftin način prijevoza. Kao važan turistički proizvod, biciklizam je zanimljiv i iz ekonomske perspektive. Razvoj proizvoda zahtijeva dobru organizaciju, poticaj, pažljivo planira marketing i praćenje rezultata. Sve veći broj domaćih i stranih turista odlučuje se za aktivan odmor, što rezultira povećanjem potražnje za biciklističkim programima. Obilje prirodnih znamenitosti može poslužiti kao dodatna privlačnost za različite vrste biciklista, ali to nije dovoljno.

Cikloturizam traži određene specifičnosti koje treba uzeti u obzir pri planiranju turističkih usluga. Te specifičnosti vezane su uz planiranje biciklističke mreže i relevantne biciklističke infrastrukture, broj biciklističkih ruta, održavanje, sigurnost,

relevantne znakove, prezentaciju biciklističke destinacije (web-stranice, brošure, karte, vodiči), relevantne dodatne usluge (popravlak bicikla, kupnja i najam bicikla, informacije, mjesta za odmor), smještajne objekte prilagođene biciklistima, organizatore biciklističkih tura, atraktivne dodatne usluge (wellness, kulturna događanja), posebna turističko-biciklistička događanja (biciklističke utrke), raspon specifičnih ciljanih programa, npr. MTB parkove, te organizatore obrazovanja i osposobljavanja.

Cikloturizam je ekološki oblik turizma s minimalnim utjecajem na okoliš i lokalnu zajednicu. Promocijom i razvojem biciklizma može se iskoristiti postojeću, ali uglavnom neiskorištenu infrastrukturu, kao što su bočne i državne ceste te neiskorištene željezničke pruge (npr. Parenzana u Istri). Razvoj cikloturizma potiče nova ulaganja u raznoliku infrastrukturu, uključujući i biciklističku infrastrukturu, čime se donosi velika korist lokalnim zajednicama. Cikloturisti također potiču dnevnu vožnju biciklom.

Cikloturizam je uvidio značajan rast, što predstavlja dragocjeno tržište - cikloturisti su rangirani u kategoriji natprosječnog potrošača. U zemljama u kojima se biciklizam kao turistički proizvod tek počinje razvijati većina pruženih usluga ovisi o amaterskoj ili klupskoj inicijativi (Chen-An i Hsien-Li, 2017.).

Glavni nedostaci cikloturizma u takvim zemljama su nepotpune mreže biciklističkih veza, nedovršena dodatna biciklistička infrastruktura (odmorišta...), nedovršena prateća ne-prometna infrastruktura (servisna radionica, sigurno skladište bicikala, iznajmljivanje bicikala), nijedna integracija između lokalnih zajednica i nacionalnih vlasti kako bi se osiguralo zajedničko financiranje biciklističke infrastrukture, nepostojanje suradnje između ključnih pružatelja biciklističkih i ugostiteljsko-turističkih usluga, nedovoljno interesa davatelji ostalih prijevoznih sredstava (vlakova, aviona, autobusa) za prilagodbu svojih usluga specifičnostima turističkog ciklusa, nepostojanje evidencija turista na biciklu kako bi se omogućila analiza razvoja i poboljšanje usluge.

Biciklizam kao dodatna aktivnost čini i značajno turističko tržište koje u lokalnom okruženju osigurava nova radna mjesta i povećava dohodak. Ljudi se međusobno razlikuju, pa se i sklonosti za turističke proizvode i destinacije razlikuju. Sve više se izbjegavaju uniformne usluge, tražeći druge vrste putovanja i iskustva. Nude se različite

vrijednosti i stil života, traženje nečeg drugačijeg za autentično turističko iskustvo. Stoga marketinška strategija ovisi o odluci kakvi se turisti žele privući i očuvati.

Strateške smjernice za marketing turističkih ruta temelje se na sljedećim pitanjima (InnovationNorway, 2016.):

- a) Koje proizvode možemo ponuditi?
- b) Koje proizvode želimo ponuditi?
- c) Kakve ili koje turiste želimo privući?
- d) Koji su (dugoročni) utjecaji na okoliš?

Od ključne je važnosti odgovoriti na pitanja o onome što želimo ponuditi. Dostupni biciklistički proizvodi moraju potaknuti dinamiku i aktivnost, lokalne značajke, otkriće novih stvari, širenje horizonata, integraciju gostiju u akciju i integraciju osjećaja. Osnova marketinga je razvoj ciklonskog proizvoda koji je povezan s odredištem i njegovim značajkama.

Dobro razvijen cikloturizam može biti važna industrija koja pomaže obogatiti lokalno okruženje i osigurati zaposlenje. Sinergije nastale kao rezultat su dodana vrijednost i korak dalje. Kao kupci i potrošači, cikloturisti su zahtjevna skupina. Međutim, oni su i među najuglednijim skupinama jer dugoročno daju mnogo više od onoga što zahtijevaju. Razvoj cikloturizma dobar je temelj za razvoj održivog, inteligentnog, inkluzivnog društva.

Razvoj cikloturizma nije jednostavan zadatak jer zahtijeva sudjelovanje cijele lokalne zajednice, regionalnu integraciju i međunarodnu suradnju. Biciklizam se ipak može nadograditi u turistički proizvod. Priča o lijepim mjestima, hrani i ljudima mora biti dovedena potencijalnim klijentima (Innovation Norway, 2016.).

2.5. Elektrocikloturizam

Električni bicikli idealni su za osobe koje su, unatoč manjoj fizičkoj kondiciji, željne aktivnog odmora u prirodi, s mogućnošću posjeta prekrasnim lokacijama. Sve više ljudi posjeduje e-bicikl, a prodaja se povećala posljednjih nekoliko godina. Operateri tura očekuju da će povećanje e-bicikala u budućnosti pokrenuti i povećati potražnju za cikloturizmom i stvoriti nove mogućnosti. E-bicikli biciklističku turu ili praznik čine dostupnim za širu ciljnu skupinu. Daju dodatno *povjerenje* onima koji su manje obučeni ili neiskusni te se koriste u cikloturizmu kao rješenje u slučaju različitih razina fizičke sprema u grupi. Dosad je potražnja uglavnom vidljiva za *soft-bike* proizvode, ali *e-mountainbikes* postaju dostupniji i jeftiniji.

Danas su e-bicikli apsolutno važni za razvoj cikloturizma. Oni ljudima koji ne bi normalno razmišljali o cikloturizmu omogućavaju da ga isprobaju. E-bicikli i parovima omogućuju da putuju zajedno unatoč tome što je jedan član u boljoj formi od drugog.

Posebne potrebe su iznajmljivanje bicikala vrlo dobre kvalitete i često postoje pitanja o tehničkim značajkama i opremi. Za neke kupce također je važno znati sve informacije o prijevozu bicikala između odredišta, osobito kada putuju vlastitim biciklima (Ganteri sur., 2012.).

Uporaba e-bicikla omogućuje kontroliranu sportsku aktivnost, a već pri najmanjem umoru omogućuje ugodno *pedaliranje* zahvaljujući električnom pogonu. E-bicikli omogućuju komforan i ekonomičan put na posao te ugodnu rekreaciju nakon posla.

3. SADRŽAJI CIKLOTURA U GORNJEM MEĐIMURJU

Cikloturizam je među najodrživijim oblicima sportskih, rekreacijskih i turističkih aktivnosti. Jedan je od najbrže rastućih i veoma profitnih grana turizma te značajno turističko tržište, osobito na području gornjeg Međimurja koje ima potencijal regionalnim područjima i široj zajednici pružiti niz ekonomskih, socijalnih i ekoloških pogodnosti. Cikloturizam lokalnu zajednicu motivira da štiti okoliš i kulturnu baštinu, pa time potiče i poboljšanje dobrobiti posjećenih zajednica.

Gornje Međimurje poznato je po vinogradima, vinskim kućama i vinskim cestama. Neke od vinskih kuća u okviru svoje ponude imaju i sobe u kojima je moguće prenoćiti. Cikloturizam na području gornjeg Međimurja je vrlo razvijen, a glavni pokretač turizma u ovome dijelu je Spa & sport resort Sveti Martin.

3.1. Znamenitosti regije

Grad Čakovec županijsko je sjedište te upravno, kulturno i gospodarsko središte Međimurja, centar je i raskršće prometnica prema svim dijelovima Međimurja, središte gospodarstva, privrede, obrazovanja, sudstva i administrativnih aktivnosti.

Stari grad Zrinskih ponos je grada Čakovca i cijelog Međimurja. Zrinski predstavljaju najveći materijalni, duhovni i kulturni uspon na području gornjeg Međimurja, njihova povijest upisana je u anale. Životopisi članova obitelji Zrinski povijesne su balade te njihovu slavu prošlost danas evocira atraktivna povijesna vojna postrojba pod nazivom Zrinska garda. Unutar palače Staroga grada Zrinskih smješten je Muzej Međimurja Čakovec u kojemu su, osim postava posvećenog Zrinskim, bogata arheološka, povijesna i etnografska zbirka te likovna galerija. Dvorac se koristi u različitim prigodama i manifestacijama za potrebe grada Čakovca i ostalih međimurskih događanja. (<https://www.visitmedimurje.com>)

Slika 1. Stari grad Zrinskih Čakovec

Izvor: www.visitmedimurje.com, (23.7.2019.)

Mursko Središće poznato je kao grad rudnika i rudara. U spomen na težak rudarski život izgrađen je Spomen-dom rudarstva, zajedno s rudarskim putem kojim se obogatila turistička ponuda samoga grada Mursko Središće, ali i Međimurja. Turistička ponuda Murskog Središća znatno je veća te je, osim rudarstva, atraktivan i spust murskih limenih lađa, rafting Murom i biciklizam uz Muru, čime sportski turizam na ovom području dobiva sve veći značaj. Ribnjaci u blizini, kao i Mura, idealna su područja za sportski ribolov i ribolovna natjecanja koja privlače sve veći broj natjecatelja i posjetitelja.

Slika 2. Spomen-dom rudarstva

Izvor: <http://wp.mursko-sredisce.hr>, (23.7.2019.)

Spa & sport resort Sveti Martin spada među najbolje, najuređenije i najveće toplice u Hrvatskoj. U posljednjih nekoliko godina zaslužile su status najuređenijih primivši od Hrvatske gospodarske komore i Hrvatske televizije Zlatnu plaketu za napredak u kvaliteti turističke ponude te Zeleni cvijet sa zlatnim znakom za najuređenije toplice u izboru Hrvatske turističke zajednice. Hotel Spa Golfer smješten je u srcu Međimurja, u sklopu Toplica Sveti Martin, nadomak slikopisnih brežuljaka i netaknute prirode koja oduševljava. Moderan unutarnji bazen, 151 hotelska soba i šest luksuznih *suiteova*, wellness centar i kongresne dvorane ovaj kompleks čine idealnom destinacijom za cjelogodišnji obiteljski odmor. U sklopu Toplica sveti Martin nalazi se i smještaj u apartmanima s četiri zvjezdice, nekoliko restorana, pub i igrališta za desetak sportova. U njima se organiziraju izleti, bogat animacijski i zabavni program te još puno drugih sadržaja. Okruženje Toplica čine i vinske ceste koje ispresijecaju gornje Međimurje te turistima pružaju poseban ugođaj uz šume, potoke, jezera, polja i pašnjake, a sve to mogu vidjeti uz vožnju na biciklu.

Slika 3. Toplice sveti Martin

Izvor: <https://lifeclass-terme-sveti-martin>, (23.7.2019.)

Vinske ceste gornjeg Međimurja dio su turističke ponude. Pojavom cikloturizma i sportsko-rekreativnog turizma može ih se obilaziti individualno, automobilom, biciklom ili pješice, a organizirane grupe autobusom ili posebnim vinskim vlakom. Svi prilazni pravci objektima označeni su turističkom signalizacijom. Jedan dio vinske ceste vodi nas do prekrasnog Mađerkin brega.

Slika 4. Mađerkin breg

Izvor: www.lovelymemedjimurje.com (23.7.2019.)

3.2. Sportski objekti

Struktura međimurskog sporta otkriva postojanje vrlo velikog broja sportskih udruga, uglavnom su to amaterski sportski klubovi između kojih dominiraju nogometni klubovi te društva sportske rekreacije koja provode različite sportske aktivnosti i rekreativne sadržaje. Vrlo značajnu ulogu u međimurskom sportu ima sportski turizam koji je na vrlo visokom kvalitativnom nivou, prije svega zahvaljujući središtu u Svetom Martinu Spa & sport resortu. Sportske dvorane pri školama te privatne sportske dvorane, uz različite sportske terene ključ su razvoja sporta u Međimurju, a tehnološka rješenja u skladu sa svjetskim trendovima samo će još više pospješiti učinkovitost i rezultate međimurskih sportaša. (3. međunarodna konferencija Menadžment turizma i sporta, 2014.)

Biciklizam je kao dio turističke ponude dobio vrlo značajnu ulogu u razvoju sportskog turizma u Međimurju. Brojne biciklističke rute svake godine privlače sve više turista željnih istraživanja na biciklu. Jednom godišnje održava se *Tour de Croatia*, međunarodna biciklistička utrka koja okuplja sudionike iz svih zemalja svijeta. Utrka kreće iz Svetog Martina, a završava u Zagrebu, a jednim dijelom prolazi Međimurjem - dijelom vinske ceste te gornjeg i donjeg Međimurja. Događaj takvoga ranga govori da je Međimurje prepoznato kao atraktivna destinacija za cikloturizam.

Mura Drava bike obuhvaća biciklističke staze realizirane istoimenim prekograničnim projektom sa Slovencima. Međimurje je idealan kraj za rekreativni biciklizam zbog same konfiguracije tla, uglavnom u nizinskom području donjeg Međimurja, s blagim brdovitim krajem gornjeg Međimurja.

Slika 5. Biciklizam kroz gornje Međimurje

Izvor: www.termesvetimartin.com/hr/aktivnosti/rekreacija-i-zabava/biciklizam-adria-bike-hotel
(23.07.2019.)

Nacionalni gimnastički centar Aton jedan je od najvažnijih sportskih objekata u gornjem Međimurju. U multifunkcionalnoj dvorani održavaju se različite sportske i kulturne manifestacije, a poznat je i za pripreme vrhunskih gimnastičara. Uz suvremenu gimnastičku dvoranu u sklopu centra nalazi se i polivalentna sportska dvorana s tribinama u kojoj se organiziraju natjecanja međunarodnog karaktera te se na taj način obogaćuje turistička ponuda, ali i promocija Međimurske županije. Bazeni Marije Ružić u Čakovcu, uz rekreativno plivanje, koriste se za plivački sport te su ovdje organizirani treninzi i natjecanja za sve kategorije plivača. Streljana i kuglana te SRC s nogometnim igralištem, atletskom stazom, bacalištima i skakalištima te pratećim sadržajima nalaze se u blizini bazena Marije Ružić.

Možemo zaključiti da Međimurje ima odličnu ponudu sportskih objekata u svrhu profesionalnoga i rekreativnoga sporta, a samim tim i za sportski turizam koji je sve popularniji i zauzima značajan udio u turističkoj ponudi.

Tablica 1. Sportsko-rekreativni turizam

Sportsko-rekreativni turizam			
Biciklizam • Treking • Triatlon • Fitness • Cross-fit • Adrenalinski sportovi • Ribolov • Lov • Promatranje ptica			
Ciljni potrošački segmenti	Sportski klubovi Pasionirani sportaši (individualni dolasci)	Studenti Mladi parovi	Obitelji s djecom Zrela dob
Pozicioniranje Međimurja	Specijalist za aktivni i zdravi odmor; sportski sadržaji; raznolikost; očuvanost okoliša		
Faktori uspjeha	• Kvaliteta sportske infrastrukture – raznolikost, opremljenost, sigurnost staza, sportskih lokaliteta i terena • Posebnost prirodnog okoliša – raznolikost, jedinstvenost pejzaža, očuvanost okoliša • Kvaliteta usluga u sportu – vodiči, najam i popravci opreme, treneri i sportske škole • Kvaliteta prateće turističke ponude – raspoloživost kompatibilne smještajne, ugostiteljske, wellness i kulturne ponude		
Razvojni aspekti	• Daljnji razvoj biciklističkih staza; preferiraju se 'zelene' (greenways) staze • Daljnji razvoj pješačkih staza • Daljnje povezivanje prekograničnih i međužupanijskih staza • Daljnje tematiziranje staza (npr. kultura, hrana, stari zanati), posebno sustav 'prilagođenih staza' (npr. 'obitelji s djecom', 'osobe s posebnim potrebama' i sl.) • Daljnje uređenje staza: vidikovci, odmorišta, interpretacija POI-a; vodiči; najam opreme • Uključivanje u nacionalna i međunarodna natjecanja (npr. biciklističke utrke) • Uređenje točaka za ribolov / za promatranje ptica • Daljnji razvoj prilagođenog smještaja, posebno welcome scheme ('Cycler's welcome' i sl.)		

Izvor: *Strateški marketing plan turizma Međimurske županije 2014. - 2020., str. 35*

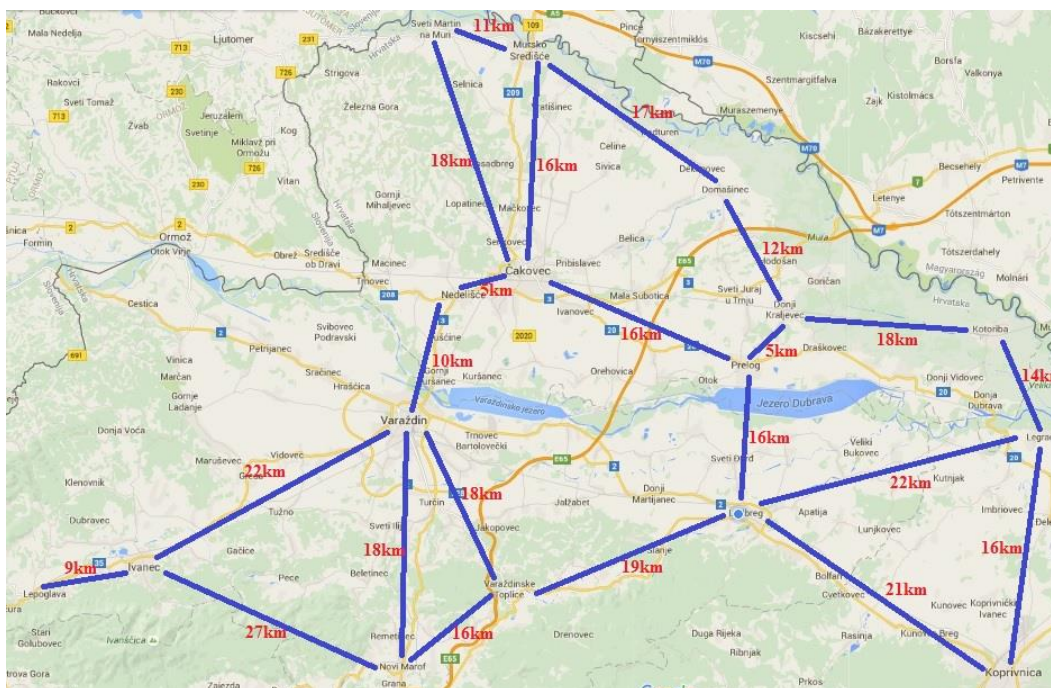
U tablici 1. prikazana je sportsko-rekreativna turistička ponuda u Međimurju. Prikazani su najčešći potrošači ponuda sportsko-rekreativnog turizma, čimbenici zbog kojih smatramo da je isti uspješan u Međimurju te što je potrebno za njegov daljnji razvoj.

4. CILJ ISTRAŽIVANJA

Cilj istraživanja je pomoću ankete utvrditi potencijalne korisnike cikloturizma s obzirom na spol, njihovu dob, obrazovanje te različite stavove i mišljenja o cikloturizmu. Uz pomoć analize ankete i grafičkih prikaza nastojat će se prikazati svi dobiveni rezultati.

Jedan od ciljeva ankete je i povezivanje sjeverne regije električnim biciklima putem sustava za iznajmljivanje električnih bicikala. Povezale bi se tri županije - Međimurska, Varaždinska i Koprivničko-križevačka, a uz pomoć električnih bicikala koji će se puniti na predviđenim stanicama u točkama važnima cikloturistu predložena ruta prolazila bi kroz Čakovec, Mursko Središće, Sveti Martin na Muri, Varaždin, Varaždinske Toplice i Koprivnicu. Također, cilj je i da svi sustavi budu lako nadogradivi tako da se u svakom trenutku može vrlo jednostavno pridodati nova stanica za izdavanje bicikala te implementirati u već postojeći sistem.

Slika 6. Ruta koja povezuje međimursku, varaždinsku i koprivničko-križevačku županiju

Izvor: Autor

5. ISTRAŽIVANJE CIKLOTURE GORNJEG MEĐIMURJA

Istraživanje je provedeno tako što su anketni listići bili ostavljeni po ugostiteljskim objektima na području Međimurske županije. Slučajno odabrani ispitanici odgovarali su na postavljena pitanja te je uz pomoć odgovora napravljena anketa. Anketa se provodila tjedan dana i u tom vremenskom razdoblju popunilo ju je 68 ispitanika, oba spola, starosti između 20 i 60 godina. Putem ankete analizirali su se biciklistička infrastruktura u gornjem Međimurju, način iznajmljivanja bicikala u gornjem Međimurju, podržavanje sustava iznajmljivanja bicikala te način informiranja o turističkoj ponudi u gornjem Međimurju.

5.1. Metoda rada

Za istraživanje se koristio anketni upitnik koji su ispunjavali ispitanici na licu mjesta u ugostiteljskim objektima. Rezultati dobiveni anketnim upitnikom prikazani su brojčano, u postocima te grafičkim prikazom.

5.2. Uzorak ispitanika

Populacija na kojoj je provedeno istraživanje su korisnici cikloturizma u gornjem Međimurju. Neki su iz Međimurja, a neki su turisti, korisnici cikloturizma koji su se zatekli na području gornjeg Međimurja. Podaci su prikupljeni isključivo u svrhu izrade završnog rada te je anonimnost u potpunosti ispoštovana.

Odabrana veličina uzorka optimalno je 50 studenata, s mogućnošću devijacije rezultata od 5 %. Veličina uzorka čini samo jedan dio sveukupne populacije te je stoga nemoguće obuhvatiti cjelokupnu populaciju, iz čega proizlazi da rezultati ankete nužno ne predstavljaju stavove i mišljenja kompletne ciljane populacije (Milas, 2005: 440 - 445).

5.3. Anketni upitnik

Za ovo istraživanje sastavljen je anketni upitnik koji čini deset pitanja s ponuđenim odgovorima koje su ispitanici sami odabrali.

Anketni upitnik (prilog)

1. Spol?

- muški
- ženski

2. Starosna dob?

- do 20 godina
- od 20 do 40 godina
- od 40 do 60 godina
- preko 60 godina

3. Obrazovanje?

- SSS
- VŠS
- VSS

4. Jeste li ikad čuli za cikloturizam u gornjem Međimurju?

- da
- ne

5. Kakav je Vaš stav prema razvoju cikloturizma u gornjem Međimurju?

- pozitivan
- neutralan
- negativan

6. Mislite li da biciklizam pozitivno utječe na Vaše zdravlje i kvalitetu življenja?

- da
- ne

7. Jeste li zadovoljni biciklističkom infrastrukturom u gornjem Međimurju?

- da
- djelomično
- ne

8. Treba li država uvesti subvencioniranje prilikom kupovine bicikla?

- da
- ne

9. Podržavate li način/sustav iznajmljivanja bicikala u gornjem Međimurju?

- da
- ne

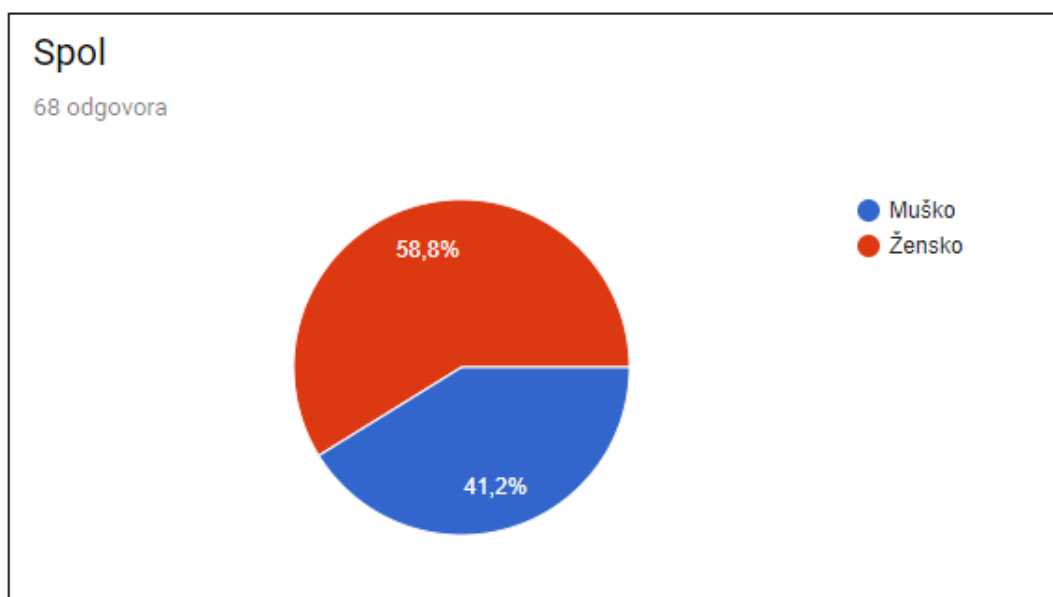
10. Kojim putem se najčešće informirate o turističkoj ponudi u gornjem Međimurju?

- internet
- društvene mreže
- TV, radio i/ili novine
- turističke agencije
- preporuka prijatelja

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

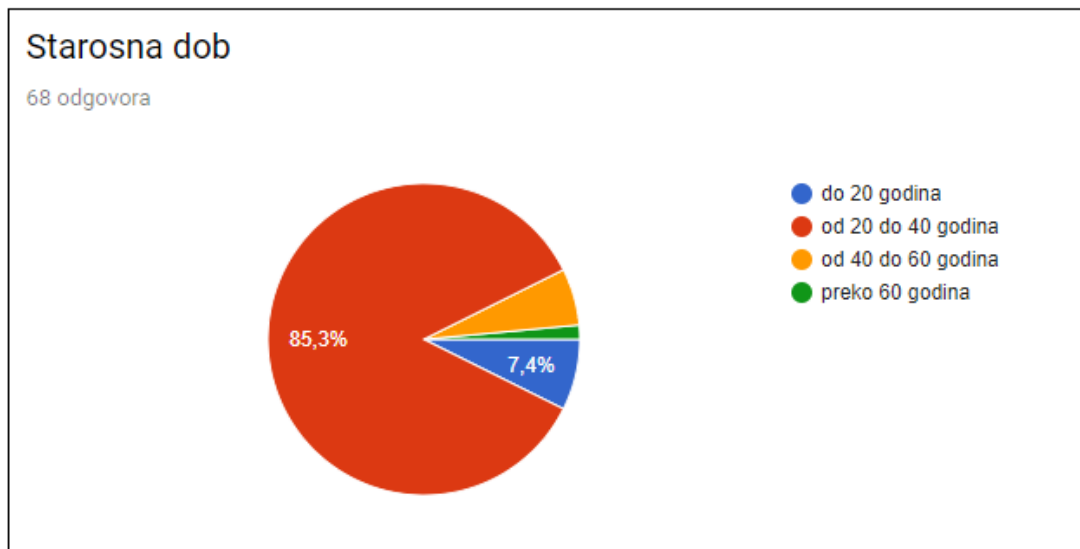
Prvo pitanje anketnog upitnika odnosilo se na spol ispitanika. Analizom pitanja utvrđeno je da je od 68 ispitanika sudjelovalo 40 osoba ženskog spola, odnosno 58,8 %, i 28 osoba muškog spola, odnosno 41,2 %. Rezultati analize vidljivi su u grafičkom prikazu 1.

Grafički prikaz 1. *Ispitanici prema spolu*

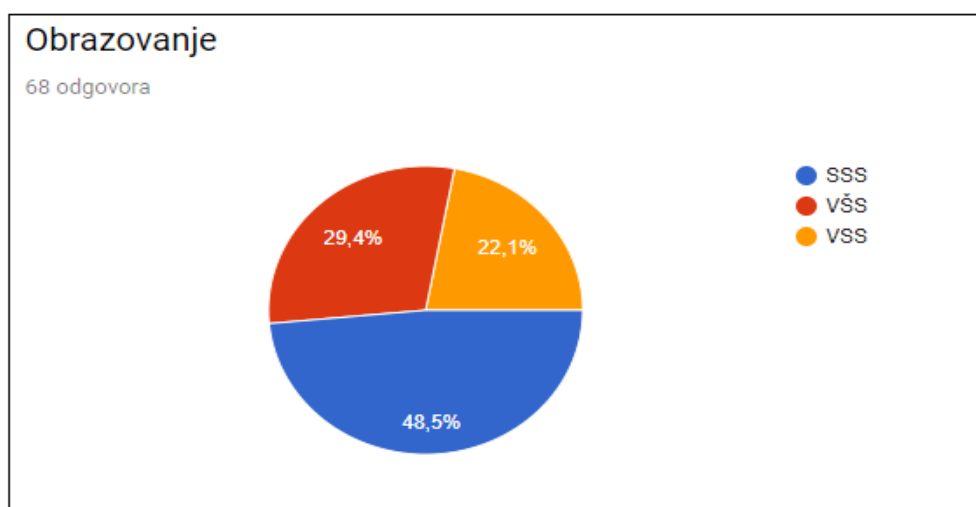
Izvor: autor

Drugo pitanje anketnog upitnika odnosilo se na dob ispitanika. Analizom dobivenih rezultata može se utvrditi da se cikloturizmom najviše bave osobe u dobi između dvadesete i četrdesete godine starosti, odnosno 85,3 % ispitanika. Do dvadesete godine starosti bilo je samo pet ispitanika, odnosno 7,4 %, što pomalo zabrinjava, ali ni ne čudi jer su to godine u kojima su, osim vrhunskih sportaša, mladi najmanje aktivni. Cikloturizmom se najmanje bave ispitanici od 40 do 60 godina, odnosno njih 5,9 %, te ispitanici preko 60 godina starosti, odnosno 1,5 % njih. Rezultati analize nalaze se u grafičkom prikazu 2.

Grafički prikaz 2. *Ispitanici prema starosnoj dobi*

Izvor: autor

Treće pitanje anketnog upitnika odnosilo se na obrazovanje ispitanika. Analizom dobivenih rezultata može se utvrditi da od 68 ispitanika čak njih 33 ima srednju stručnu spremu, odnosno 48,5 %, višu stručnu spremu ima 20 ispitanika, odnosno 29,4 %, dok visoku stručnu spremu ima 15 ispitanika, odnosno 22,1 %. Rezultati analize vidljivi su u grafičkom prikazu 3.

Grafički prikaz 3. *Ispitanici prema stručnoj spremi.*

Izvor: autor

Četvrto pitanje anketnog upitnika odnosilo se na poznavanje ispitanika vezano uz pojam cikloturizam u gornjem Međimurju. Na pitanje jesu li ikad čuli za cikloturizam u gornjem Međimurju 50 ispitanika, odnosno 73,5 % njih odgovorilo je 'da', dok 18 ispitanika, odnosno 26,5 % njih nije čulo za cikloturizam u gornjem Međimurju. Rezultati analize vidljivi su u grafičkom prikazu 4.

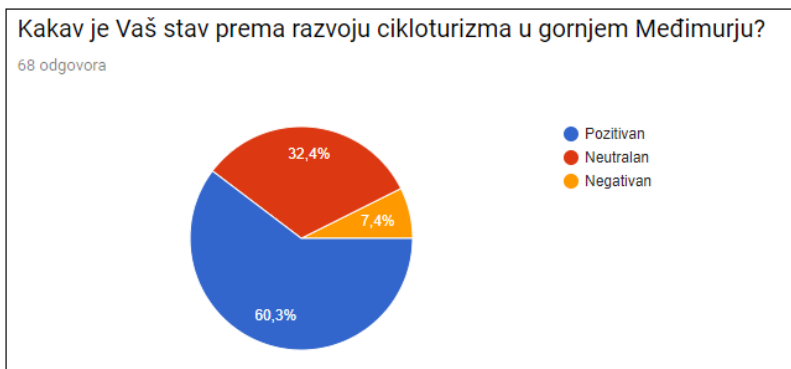
Grafički prikaz 4. *Ispitanici prema poznavanju cikloturizma*

Izvor: autor

Peto pitanje anketnog upitnika odnosilo se na stav ispitanika prema razvoju cikloturizma u gornjem Međimurju. 41 ispitanik odnosno, 60,3 % njih odgovorilo je pozitivnim mišljenjem, 22 ispitanika, odnosno njih 32,4 % bilo je neutralno, a samo pet ispitanika, odnosno njih 7,4 %, negativnog je stava vezanog uz razvoj cikloturizma u gornjem Međimurju. Rezultati analize navedeni su u grafičkom prikazu 5.

Grafički prikaz 5. *Stav ispitanika prema razvoju cikloturizma u gornjem Međimurju*

Izvor: autor

Šesto pitanje anketnog upitnika odnosilo se na mišljenje ispitanika o utjecaju biciklizma na zdravlje i kvalitetu življenja. Od 68 ispitanika gotovo svi, točnije - 63 ispitanika, odnosno 92,6 % njih, smatra da biciklizam pozitivno utječe na njihovo zdravlje i kvalitetu življenja, dok pet ispitanika, odnosno 7,4 % ispitanika ne smatra da biciklizam pozitivno utječe na njihovo zdravlje i kvalitetu življenja. Rezultati analize vidljivi su u grafičkom prikazu 6.

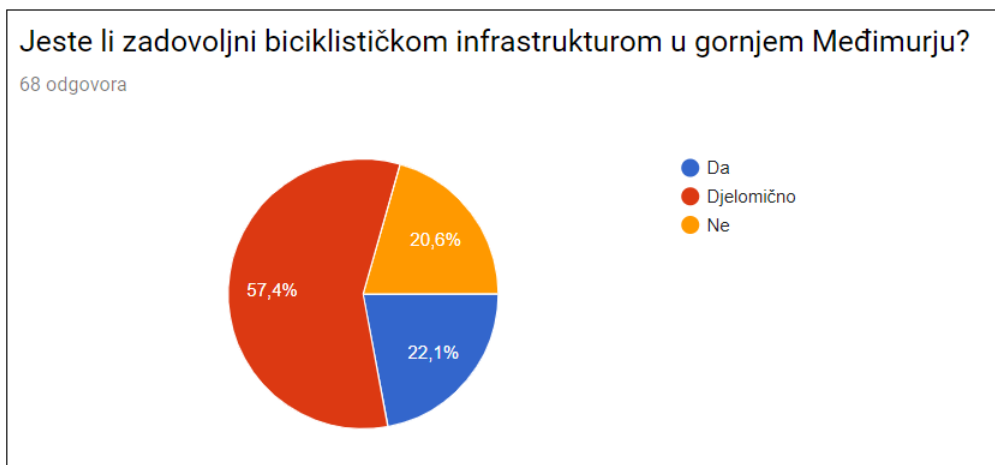
Grafički prikaz 6. *Mišljenje ispitanika o utjecaju biciklizma na zdravlje i kvalitetu življenja*

Izvor: autor

Sedmo pitanje anketnog upitnika odnosilo se na zadovoljstvo ispitanika biciklističkom infrastrukturom u gornjem Međimurju. Zadovoljstvo biciklističkom infrastrukturom u gornjem Međimurju iskazalo je svega 15 ispitanika, odnosno 22,1 % njih, djelomično zadovoljno je čak 39 ispitanika, odnosno njih 57,4 %, dok je nezadovoljnih 14 ispitanika, odnosno 20,6 % ispitanika. Rezultati analize iskazani su u grafičkom prikazu 7.

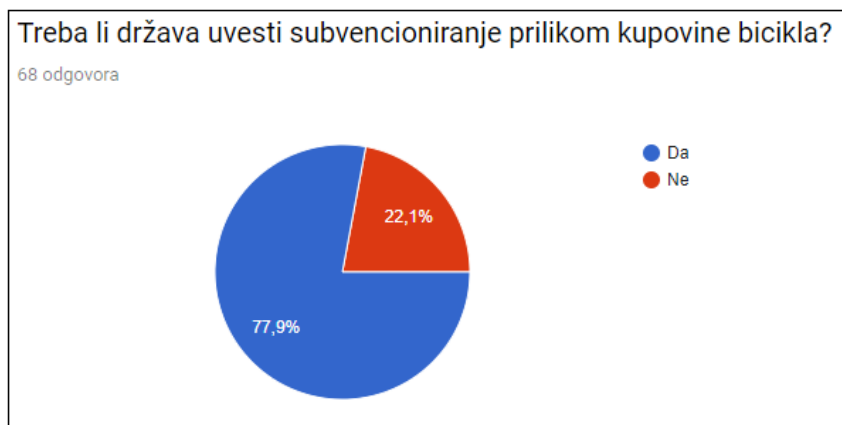
Grafički prikaz 7. *Zadovoljstvo ispitanika biciklističkom infrastrukturom u gornjem Međimurju*

Izvor: autor

Osmo pitanje anketnog upitnika odnosilo se na mogućnost subvencioniranja prilikom kupovine bicikla. Na ovo sam pitanje očekivala 100-postotnu suglasnost za subvencioniranje, međutim, iznenadio me podatak da je čak 15 ispitanika, odnosno njih 22,1 % protiv subvencioniranja, dok su 53 ispitanika, odnosno 77,9 %, za mogućnost subvencioniranja prilikom kupovine bicikla. Rezultati analize vidljivi su u grafičkom prikazu 8.

Grafički prikaz 8. *Mišljenje ispitanika o subvencioniranju države prilikom kupnje bicikla*

Izvor: autor

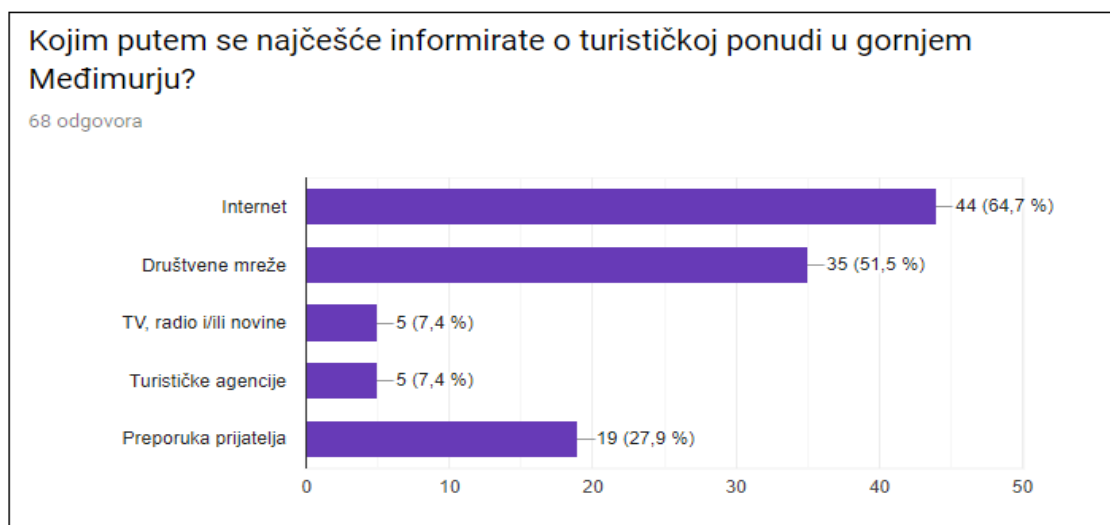
Deveto pitanje anketnog upitnika odnosilo se na mogućnost iznajmljivanja bicikala u gornjem Međimurju. Kao što se moglo i očekivati, 62 ispitanika, odnosno 91,2 % njih podržava sustav iznajmljivanja bicikala u gornjem Međimurju, dok svega šest njih, odnosno 8,8 % njih taj sustav ne podržava. Rezultati analize iskazani su u grafičkom prikazu 9.

Grafički prikaz 9. *Mišljenje ispitanika o mogućnosti iznajmljivanja bicikala*

Izvor: autor

Deseto, ujedno i posljednje pitanje anketnog upitnika odnosilo se na način na koji se ispitanici informiraju o turističkoj ponudi u gornjem Međimurju. Nakon dobivenih rezultata možemo zaključiti da se 44 ispitanika, odnosno njih 64,7 %, informira putem interneta, nešto manje ispitanika, njih 35, odnosno 51,5 %, informira se putem društvenih mreža, putem preporuke prijatelja informira se 19 ispitanika, odnosno 27,9 % njih. Znatno manje ispitanika, njih pet - odnosno 7,4 %, informira se putem TV-a, radija i/ili novina, a preostalih pet ispitanika, odnosno 7,4 % njih, informira se u turističkim agencijama. Rezultati analize vidljivi su u grafičkom prikazu 10.

Grafički prikaz 10. *Mjesto informiranja ispitanika o turističkoj ponudi*

Izvor: autor

7. ZAKLJUČAK

Cikloturizam je aktivnost koju prakticira sve veći broj ljudi, bez obzira na dob i društveni položaj. To je oblik blagog rekreacijskog turizma koji donosi mnoge pozitivne rezultate: čuva okoliš, promovira zdrav stil života i koristi jeftin način prijevoza. Razvoj cikloturizma zahtijeva dobru organizaciju, poticaj, pažljivo planira marketing i praćenje rezultata, a sve veći broj domaćih i stranih turista odlučuje se za aktivan odmor.

U proteklih desetak godina Međimurje postupno gradi poziciju privlačne turističke destinacije, s ponudom raznolikih turističkih iskustava, a na cijelom području Međimurske županije vidljivi su tragovi bogate povijesti, mnogobrojni kulturno-povijesni spomenici kojih je u Međimurju oko 800. Od toga je 500 sakralnih i oko 300 profanih spomenika.

U razvoju cikloturizma infrastruktura je osnova za privlačenje turista. Cijelo područje Međimurske županije od velike je prometne važnosti jer se veliki dio Županije nalazi u pograničnom području s Mađarskom i Slovenijom. Županijom prolazi dio autoceste Zagreb - Goričan (A4), u dužini od 21,6 km, s dva čvora (Goričan i Čakovec) na međusobnoj udaljenosti od 16 km. Prostor Međimurske županije pokriva mreža od ukupno 583,16 km cesta sa suvremenim kolnikom. Ukupna cestovna mreža na području Međimurske županije u prvom je redu u funkciji prometnog povezivanja unutar same Međimurske županije, a isto je tako učinkovita i u prometnom povezivanju sa susjednim županijama.

Glavni nositelj rutiranja, označavanja i održavanja cikloturističkih ruta u Međimurju u dosadašnjem je periodu bila Turistička zajednica Međimurske županije, a na raspolaganju je preko 700 kilometara biciklističkih staza kojima se proteže čak 12 ruta s označenim točkama od interesa. Na području Međimurja uključeno je 26 objekata s 810 kreveta standard kvalitete CyclistWelcome. Standardom kvalitete određeni su kriteriji koje smještajni objekti trebaju ispunjavati kako bi zadovoljili posebne potrebe cikloturista.

Anketni upitnik ocijenio je opću svijest o cikloturizmu, ispitao osobne stavove prema cikloturizmu poput utjecaja na zdravlje i kvalitetu života, zadovoljstvo biciklističkom infrastrukturom u Međimurju, stavove o iznajmljivanju bicikala, stavove o subvenciji te najčešćem sredstvu informiranja o cikloturizmu.

Istraživanje na uzorku od 68 ispitanika ukazalo je da je stav prema razvoju cikloturizma u gornjem Međimurju uglavnom pozitivan - većina ispitanika smatra kako biciklizam pozitivno utječe na zdravlje i kvalitetu života. Većina je sudionika zadovoljna biciklističkom infrastrukturom u gornjem Međimurju, no manji dio ispitanika je nezadovoljan. Isto tako, većina ispitanika podržava sustav iznajmljivanja bicikala u gornjem Međimurju. Glavno sredstvo informiranja čine digitalni mediji (internet i društvene mreže), dok su u tom pogledu najmanje zastupljene turističke agencije i preporuke prijatelja.

LITERATURA

1. Chen, C-A., Lee H-L. (2017). „How to promote bike tourism globally“ *Tourism and Hospitality Management*, vol. 23(1), 1-16.
2. Gantar, A. i sur. (2012.). „How to develop cycle tourism?“ *European Regional Development Fund*, vol. 15(1), 1-30.
3. Innovation Norway (2016.). „Cycling tourism in USA, Denmark, Germany, the Netherlands, Sweden, and their perceptions of Norway as a cycling destination“ *Norwegian Centre of Expertise*, 5-35.
4. Perasović, B. ; Bartoluci, S. (2007.) „Sociologija sporta u hrvatskom kontekstu“, *Sociologija i prostor*, vol. 175(1), 105-119.
5. Milas, G. (2005). Istraživačke metode u psihologiji i drugim društvenim znanostima. Jastrebarsko, Naklada Slap.
6. Friel, J. (1997). Cestovni biciklizam - periodizacija i trening. Zagreb, Gopal.
7. Sovndal, S. (2010). Biciklizam - anatomija. Beograd, Data Status.
8. Vrečar Mišćin, L. ; Rigo, R. (2017). Biciklistički vodič - Središnja Hrvatska, Slavonija, Baranja i zapadni Srijem. Zagreb, Mozaik knjiga.
9. Müller, H. (2004). Turizam i ekologija. Zagreb, Masmedi.
10. Bartoluci, M. ; Čavlek, N. (2007). Turizam i sport - razvojni aspekti. Zagreb, Školska knjiga.
11. Tubić, D. (2012). „Biciklističke rute u razvoju sportko-rekreativnog turizma Međimurja“. 2. međunarodna konferencija o Menadžmentu u turizmu i sportu. (ur. Breslauer Nevenka). Sv. Martin na Muri, Međimursko veleučilište u Čakovcu, str. 107-127.
12. Tubić, D. (2014). „Tehnološki razvoj u funkciji održivog turizma i sporta“, 3. međunarodna konferencija o Menadžmentu u turizmu i sportu. (ur. Breslauer Nevenka). Sv. Martin na Muri, Međimursko veleučilište u Čakovcu, str. 51-101.
13. Tubić, D. (2016.) „Inovacije, tehnologije, edukacija i menadžment“, 4. međunarodna konferencija. (ur. Breslauer Nevenka). Sv. Martin na Muri, Međimursko veleučilište u Čakovcu i Visoka škola Nikola Šubić Zrinski, str. 171-189.

14. P. Mesarić; M. Mesarić; B. Palašek (2016.) „Električni bicikli i njihova primjena u turizmu“, *Tehnološki razvoj u funkciji održivog turizma i sporta*“, 247-258
15. Biciklizam - Bike Hotel Terme sveti Martin
<https://www.termesvetimartin.com/hr/aktivnosti/rekreacija-i-zabava/biciklizam-adria-bike-hotel> (14.05.2019.)
16. Međimurska županija. <https://medjimurska-zupanija.hr/> (29.06.2019.)
17. Operativni plan razvoja cikloturizma Međimurske županije do 2020.
<https://cikloturizam.hr/wp-content/uploads/2018/02/OP-cikloturizam-Medjimurska.pdf> (17.07.2019.)
18. Informacije o stanju i mogućnostima daljnjeg razvoja turizma na području Međimurske županije za 2014. godinu. <http://www.medjimurska-zupanija.hr/home/wp-content/uploads/2015/03/12-sjednica-skupstine/13.pdf> (17.07.2019.)
19. Strateški marketing plan turizma Međimurske županije do 2020.
<https://www.visitmedimurje.com/media/Redea-Strateski-marketing-brosura-web.pdf> (17.07.2019.)
20. Biciklizam po Međimurju. <https://medimurje.info/wp/biciklizam/> (23.07.2019.)
21. Strateški razvojni program općine Štrigova do 2020. godine.
<https://opcinastrigova.hr/strateski-razvojni-program-opcine-strigova-do-2020-godine/> (07.08.2019.)
22. O Međimurju. http://visitmedimurje.com/dozivi_medimurje-vise.asp?id=15&m=1&mm=01&kt=odaberi#.XYxyq0YzZPY (13.08.2019.)
23. Udruga Bicikl. <http://www.mojbicikl.hr/bike-bed/meniHR.asp?id=e> (20.08.2019.)
24. Udruženje brdskih biciklista. <http://www.mtb.ba/mtba-kontakt/> (20.08.2019.)
25. Akcijski plan razvoja cikloturizma - SWOT analiza i prijedlog mjera.
https://mint.gov.hr/UserDocsImages/arhiva/151014_AP_cikloturizam.pdf (20.08.2019.)